

D O M

afsagt den 23. juni 2009 af Vestre Landsrets 15. afdeling
(dommerne Elisabeth Mejnertz, Henrik Estrup og Henrik Præst-
gaard Bæk-Jensen (kst.)) i ankesag S-0393-09

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte ApS

(advokat Niels Fjeldberg, Viborg).

Retten i Viborg har den 6. januar 2009 afsagt dom i 1. in-
stans (SS 2759/2008).

Tiltalte ApS har nedlagt påstand om ophævelse af dom-
men, subsidiært frifindelse og mere subsidiært formildelse.

Tiltalte ApS har til støtte for påstanden om ophævelse
af dommen gjort gældende, at der er sket tilsidesættelse af
væsentlige retsplejemæssige principper, idet byretten
fejlagtigt har opfattet vidnet **Person 1** som tiltalt
i sagen og undladt at lade ham afhøre med de pligter, som et
vidne normalt har, hvilket kan have medført, at der er
blevet tillagt hans forklaring uforholdsmæssigt mindre vægt
i forbindelse med sagens afgørelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Person 1, **Vidne 1** og **Vidne 2** har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

Person 1 har supplerende forklaret, at han var til et møde med **Vidne 1** på **Skole 1**, inden der skulle gives tilbud. Vidnet spurgte, om der var asbest, hvortil **Vidne 1** svarede: "hvorfor skulle der nu være det, **Person 1**". Samtalen endte med, at vidnet tog et forbehold for, at der kunne være asbest i bygningen. Hans bekymring var begrundet i, at der var tale om en gammel bygning. Han har tidligere været ude for, at der var asbest i en bygning, hvor han skulle arbejde. Når der er asbest, er der andre, der tager over og sørger for at få asbesten fjernet. Hans firma har ikke selv de fornødne værnemidler m.v. til at kunne omgås og fjerne asbest. Da han ikke hørte noget fra **Vidne 1** i anledning af det forbehold, han havde taget, gik han ud fra, at spørgsmålet var blevet undersøgt, og at der ikke var asbest. Han mener, at der gik et stykke tid, fra hans tilbud på arbejdets udførelse var blevet accepteret, til arbejdet skulle i gang, men han kan ikke rigtig huske det. Inden arbejdet gik i gang, var der et "opstartsmøde" med deltagelse af bl.a. arkitekten og **Vidne 1**. På dette møde skulle arbejdet planlægges. Der var ingen af hans folk til stede på mødet. Det næste, der skete, var, at Arbejdstilsynet ringede. Han kan ikke huske, hvor længe arbejdet da havde været i gang. Han fik at vide, at arbejdet var blevet stoppet, fordi der var blevet fundet asbest. Han blev bedt om at komme til stede, og det gjorde han. Da han var kommet til stede, var der et møde om, hvad der nu skulle ske. Han var ikke oppe for at kigge på rørene, men han har set billederne og kan godt se kiselguren. Hans folk ved godt, at man ikke skal røre ved materialer, der indeholder eller kan indeholde asbest, men han havde fortalt

om det forbehold for asbest, som han havde taget over for **Vidne 1**, og at de derfor kunne gå ud fra, at der ikke var asbest.

Vidne 1 har supplerende forklaret, at han ikke mener, at der var et egentligt formøde med håndværkerne. Det, der skete, var, at han gik rundt i bygningen med **Person 1**, mens de talte om, hvad der skulle laves. Der er ofte asbest i rørisoleringen i den slags gamle bygninger. Det er der nok i op mod 90 procent af tilfældene. Han burde derfor have undersøgt, om det også var tilfældet i denne sag, men det gjorde han ikke, hvilket var en fejl. Hvis hans opmærksomhed var blevet henledt på risikoen for asbest, ville han naturligvis have undersøgt det. Han er derfor sikker på, at han og **Person 1** ikke talte om asbest. Der var et forbehold for asbest i det tilbud, som **Tiltalte ApS** afgav, men det var et standardforbehold. **Virk.** har ikke selv ekspertisen til at undersøge, om der er asbest, men **Virk.** har ekspertisen til at vurdere, om der kan være asbest og derefter lade det undersøge nærmere. **Virk.** var ikke rådgiver for bygherren, men for arkitekten, der havde byggeledelsen.

Vidne 2 har supplerende forklaret, at Arbejdstilsynets besøg var et opfølgingsbesøg i anledning af en tidligere konstateret nedstyrtningsrisiko. Besøget drejede sig således ikke om risikoen for asbest, men det kom det til, da de så kiselguren ved fjernvarmerørene under taget. Det er ham, der har lavet beskrivelsen til de optagne fotos (forhold 1, bilag 18, ekstrakten side 51). Kiselguren ses bl.a. som en grå masse på foto 6. Man kan på dette foto også se det gazebind, der blev brugt til at holde kiselguren fast. Kiselguren kunne ses mange steder på loftet, og det var

tydeligt, at håndværkerne havde gået rundt i det. Kiselgur kan ikke anvendes som isolering uden en eller anden form for hårder, og som hårder blev anvendt asbest. Der er derfor efter hans opfattelse altid - eller så godt som altid - asbest i kiselgur. Hans forklaring for byretten skal ikke opfattes således, at der kun er asbest i den kiselgur, der anvendes til isolering af rørs bøjninger og knæk, men ikke på lige stræk. Han er ikke specialistuddannet i asbest, men han har i sine 11 år i Arbejdstilsynet aldrig været ude for kiselgur uden asbest. Kiselguren i denne sag blev undersøgt, og undersøgelsen viste, at der var asbest i den.

Landsrettens begrundelse og resultat:

Person 1 er i byrettens dom i forbindelse med gengivelsen af sin forklaring fejlagtigt benævnt som tiltalt.

Det fremgår imidlertid af retsbogen for byretten, at **Person 1** ikke blev opfattet som tiltalt, men som partsrepræsentant, idet det fremgår, at tiltalte var mødt ved direktør **Person 1**. **Person 1** blev herefter, inden han afgav forklaring, gjort bekendt med, at han ikke havde pligt til at udtale sig.

Uanset at **Person 1** ikke blev gjort bekendt med, at han, når han valgte at afgive forklaring, udtalte sig under strafansvar, er der ikke ved byrettens behandling af sagen begået fejl, som kan bevirke, at dommen bør ophæves.

Person 1 har mange års erfaring som VVS-installatør, og han var efter sin egen forklaring opmærksom

på, at der i ældre installationer kan være anvendt asbestholdigt materiale.

Person 1 har forklaret, at han spurgte **Vidne 1**, om der var asbest der, hvor arbejdet skulle udføres, og at han på den baggrund, og da han ikke hørte nærmere, gik ud fra, at det ikke var tilfældet. Uanset om forklaringen om denne samtale, der er bestridt af **Vidne 1**, lægges til grund, og uanset det generelt holdte forbehold, som det tiltalte selskab tog i sit tilbud, kan det ikke føre til, at selskabet har været fritaget for at undersøge forholdene nærmere.

Efter at arbejdet var blevet påbegyndt, kunne det ifølge de optagne fotos straks konstateres, at rørene var isoleret med kiselgur, og det lægges efter **Vidne 2's** forklaring til grund, at et VVS-firma bør være bekendt med, at der stort set altid er asbest heri.

På den anførte baggrund tiltrædes det, at selskabet ved uden at have undersøgt risikoen for asbestforekomst nærmere at have igangsat arbejdet og ved at have fortsat det efter at have konstateret, at rørene var isoleret med kiselgur, er skyldig i den rejste tiltale for overtrædelse af arbejdsmiljøloven og asbestbekendtgørelsen.

Bøden er efter karakteren af den risiko, som håndværkerne og andre har været udsat for, passende udmålt, og der er ikke grundlag for som følge af den tid, der er gået, siden forholdet blev begået, at lade bøden bortfalde eller nedsætte.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Elisabeth Mejnertz

Henrik Estrup

Henrik Præstgaard Bæk-Jensen
(kst.)